

Školní preventivní strategie 2009 – 2013

Motto:

Každý den pozoruji, jak mládež trpí tím, že neexistují školy, v nichž by se učila žít s lidmi a se světem.

Adam Mickiewicz

Hrst elementárních znalostí a rozumná životní etika, podávaná slovem i příkladem, to je vše, čeho lze žádat na škole; a přidá-li se k tomu ještě zdraví a radost, zaplat' pán-bůh: je toho dost pro největší pýchu vychovatelů.

Karel Čapek

1. Charakteristika školy

Základní škola Borovského je plně organizovaná škola situovaná v příjemném prostředí v Karviné-Ráji na rozhraní sídlištní výstavby, rodinných domků, v blízkosti polí a lesoparku. Je však lehce dostupná ze všech částí města městskou hromadnou dopravou.

Vnitřní prostory školy příjemně překvapí svou architekturou, která se vyznačuje vzdušností, prostorností a prosvětlením. Chodby jsou vyzdobeny pracemi žáků a bohatou vnitřní zelení.

Ve školním roce 2009/2010 navštěvuje školu 454 žáků, z toho 250 žáků 1. stupně, 204 žáků 2. stupně. Všechny ročníky mají 2 až 3 paralelní třídy.

Škola se ve své práci zaměřuje na rozšířenou výuku jazyků, vyučování informačních technologií, řídí se zásadami pro Zdravou školu a získala akreditaci k výuce cizinců.

Vybavenost naší školy:

19 kmenových tříd

- odborné učebny:
 - 6 jazykových učeben
 - 2 počítačové učebny, multimediální učebny zeměpisu, dějepisu a přírodopisu,
 - pracovní chemie a fyziky
 - 2 tělocvičny, 1 travnaté hřiště a 1 hřiště s umělým povrchem, bikrossová dráha
 - výtvarná dílna s keramickou pecí
 - cvičná kuchyňka
 - hudebna
 - školní knihovna
- 2 dílny na pracovní činnosti
- 2 atria pro letní výuku a relaxaci
- prostorná školní družina se společenskou místností v budově školy
- třídy prvních ročníků umístěny samostatně v pavilonu školní družiny
- školní kuchyně s prostornou jídelnou umožňuje žákům výběr ze dvou jídel a nabízí možnost dopoledních svačín
- školní bufet
- všechny kabinety a třídy na 1. stupni vybaveny počítači s neomezeným přístupem na internet
- v areálu školy je umístěna prodejna učebnic.

Žáci přicházejí z rodin s různými sociálními poměry. Přinášejí si vzorce chování, které můžeme ve škole ovlivnit, ale zásadním změnám v chování žáka může dojít jen ve

spolupráci s rodiči. Jedním z úkolů nejen třídních učitelů je prohloubit důvěru rodičů v učitele a ve školu.

Školní preventivní strategie je postavena také na zjištění odborníků, že k patologickému chování tíhnou děti z deformovaného rodinného prostředí a děti s nepřiměřenými volnočasovými aktivitami. Dalším úkolem učitelů je tedy sledovat rodinnou atmosféru, ve které děti vyrůstají, a také nabídnout žákům různorodé zájmové útvary.

Jako nástroje pro zjišťování situace a potřeb naší školy slouží ankety, dotazníky na různá témata, pozorování, srovnávání projevů chování žáků, sociometrické šetření.

Je důležité, aby se na realizaci strategie podíleli všichni účastníci společně, dlouhodobě a hlavně systematicky. Účastníky jsou zde míněni výchovní pracovníci, rodiče a samozřejmě vedení školy. Realizace programu je také opřena o spolupráci s institucemi a odborníky (pedagogicko-psychologická poradna, okresní metodik prevence, školní speciální pedagog, Centrum primární prevence, Policie ČR, lékaři, Informační a poradenské středisko Úřadu práce,...).

2. Personální zajištění

- ředitel školy: Mgr. Libor Stáňa
- zástupce ředitele: Mgr. Norbert Barczok
- školní metodik prevence: Mgr. Monika Káňová
- výchovný poradce: Mgr. Jana Pohludková
- školní speciální pedagog: Mgr. Petra Franková
- členové školního poradenského pracoviště: Mgr. Marie Chlepková (1. – 5. ročník)
PaedDr. Marta Štrublíková, Mgr. Daniela Dominová (2. stupeň)

2.1 Úkoly jednotlivých osob

Ředitel školy

- sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů,
- sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole,
- svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů.

Metodik prevence

- koordinuje práci Školního poradenského pracoviště,
- spoluvytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci,
- poskytuje žákům, jejich zákonným zástupcům a učitelům informace z oblasti prevence sociálně- patologických jevů,
- nabízí zájemcům odborné a metodické materiály,
- navrhuje opatření k odhalování rizik spojených s výskytem záměrného ubližování, agresivity a závislostí,
- mapuje projevy sociálně-patologického chování mezi žáky a navrhuje jejich řešení,
- spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence,
- dokumentuje průběh preventivní práce školy,
- hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Výchovný poradce

- koordinuje práci s žáky se specifickými poruchami učení a chování,
- ve spolupráci s pedagogicko – psychologickou poradnou zajišťuje reedukaci integrovaných žáků,

- podává žákům a jejich rodičům informace oblasti z volby povolání,
- zpracovává přihlášky ke studiu na SŠ,
- navrhuje opatření, řediteli školy svolání výchovné komise,
- jedná se sociálním odborem, konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP.

Školní speciální pedagog

- provádí samostatnou poradenskou, diagnostickou a terapeutickou činnost, která není přímou součástí vzdělávací činnosti školy,
- služeb speciálního pedagoga mohou využít děti, jejich zákonní zástupci i učitelé,
- provádí diagnostiku při výukových a výchovných problémech žáků,
- poskytuje poradenskou pomoc pedagogům při řešení problémů žáků,
- systematicky pečuje o děti s neprospěchem, prevence školní neúspěšnosti,
- věnuje pozornost řešení sociálních konfliktů,
- podílí se na vytváření strategie a programů zaměřených na podporu rozvoje osobnosti žáků,
- provádí krizovou intervenci a zpracování krize pro žáky, pedagogické pracovníky a zákonné zástupce,
- podporuje spolupráci třídy a třídního učitele,
- uskutečňuje konzultace se zákonnými zástupci při výukových a výchovných problémech dětí,
- koordinuje poradenské služby poskytované ve škole (výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitelé),
- koordinuje poradenské služby mimo školu a spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, zdravotnickými a dalšími zařízeními.

Školní poradenské pracoviště

Mgr. Marie Chlepková (1. stupeň)

- je garantem zařazování témat prevence nežádoucího chování v 1. – 5. ročníku.

PaedDr. Marta Štrublíková, Mgr. Daniela Dominová (2. stupeň)

- poskytují žákům ve vyučovacích hodinách informace související s problematikou sociálně patologického chování s cílem pěstovat v nich sebedůvěru, zodpovědnost, naučit je rozeznat negativní jevy, se kterými se mohou setkat a umět je odmítnout,
- spolupracují s Centrem primární prevence a využívají jejich nabídky preventivních seminářů a besed.

Pedagogové

- věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy,
- provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhnou opatření,
- třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace,
- informují školního speciálního pedagoga a výchovného poradce o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách.

3. Cíl strategie

- cílená podpora zdravého životního stylu,
- rozvoj pozitivního klimatu školy a tříd,
- zvyšování odolnosti vůči rizikovým projevům chování,
- snížení výskytu rizikových projevů chování,
- podpora kompetencí a vzdělávání pedagogů v oblasti prevence,
- rozvoj spolupráce s rodiči žáků,
- včasná intervence v případech výskytu rizikových projevů chování.

4. Typy prevence ve školním prostředí

- primární – veškeré aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům rizikových projevů chování, případně minimalizovat jejich negativní dopad, včetně dalšího šíření;
- specifická – programy specificky zaměřené na určitou formu rizikových projevů chování (besedy, přednášky,...);
- nespecifická – volnočasové aktivity umožňující harmonický rozvoj osobnosti (kroužky, sportovní aktivity, programy na zlepšení životního stylu,...).

5. Legislativní východiska

- Zákon. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění.
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů.
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách.
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.
- Zákon č. 91/1998 Sb. o rodině.
- Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních.
- Vyhláška 317/2005 o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků.
- Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích.
- Zákon č. 140/1961 Sb. trestní zákon.
- Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže).

6. Cílové skupiny

a) žáci – 1. a 2. stupeň

Informační aktivity probíhají jak ve výuce, tak mimo vyučování. Žáci jsou seznamováni s oblastí zdravého životního stylu, rizikovými projevy chování. Informace jsou předávány v závislosti na věku a vyspělosti žáků (besedy, osvěta,...).

Dalším stupněm osvěty jsou aktivity působící na postoje žáků ke zdravému životnímu stylu a k rizikovému chování. Tyto aktivity probíhají formou prožitkových programů, důraz je kladen také na sociální hry a působení na emocionální složku s návazností na další aktivity, společné vytváření pravidel chování, atp. obzvláště v třídnických hodinách.

Tyto preventivní aktivity však potřebují oporu v příjemném klimatu školy, v otevřenosti pedagogů tak, aby se žáci nebáli a neostýchali svěřit se se svým problémem kterémukoliv

pedagogovi, školnímu speciálnímu pedagogovi; popř. využili externí odborníky (pedagogicko-psychologická poradna, centrum primární prevence,...). Poradenství by mělo probíhat především v třídnických hodinách, popř. konzultačních hodinách specialistů, třídních učitelů. Žáci mají také možnost využít schránky důvěry.

b) pedagogové a ostatní zaměstnanci

Informace z oblasti prevence, které využíváme ve své praxi, jsou pedagogům předávány každodenní komunikací mezi pedagogy, na pravidelných poradách, a to jak vedením školy, tak školním metodikem prevence, výchovným poradcem, školním speciálním pedagogem; další informace lze získat v rámci jednotlivých školení DVPP.

Důležité je také působit na postoje a dovednosti pedagogů, k tomu je zapotřebí opět budovat příjemné klima školy, snažit se o společné aktivity, o práce na společných tématech a pravidlech, navštěvovat dlouhodobé preventivní programy DVPP (tzv. prožitkové).

Také pedagogové mohou využívat poradenství vedení školy, školních specialistů, externích odborníků (PPP, CPP, zdravotnictví, neziskové organizace, PČR,...)

c) rodiče

Pravidelnost informací pro rodiče je zajišťována jednak individuálně (v rámci konzultací), jednak skupinově (třídní schůzky, akce školy,...), další informace je možno získat na nástěnkách školy, na webových stránkách,...

Působit na postoje rodičů v rámci prevence rizikových projevů chování je velmi složité a obtížné, nejlepší cestou je vzájemná komunikace, poskytování zpětné vazby a zapojování rodičů do aktivit školy.

Také rodiče mohou využívat poradenství, jak interních odborníků (ŠSP, ŠMP, VP,...), tak externích odborníků (PPP, SVP, CPP, zdravotnictví, klinická psychologie, OSPOD, PČR,...).

7. Důležitá telefonní čísla

Linka bezpečí	celá ČR	800 155 555
	Ostrava (12:00 – 6:00):	596 618 908
Krizová telefonní linka k šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče		286 881 059
		774 089 181
Ped. psychologická poradna	Karviná	597 582 370
	Havířov	597 582 372
	Bohumín	597 582 373
	Český Těšín	597 582 374
Centrum psychologické pomoci	Karviná	596 317 575
ELPIS (Poradna pro oběti trestných činů a pro týrané a zneužívané ženy)	Havířov	596 812 764
	Karviná	596 812 764
	Ostrava	596 781 688
Bílý kruh bezpečí (pomoc obětem trestné činnosti),Ostrava		596 489 204
Policie ČR		158
Policie ČR Karviná		974 734 651
Školní speciální pedagog	Mgr. Petra Franková	603 703 352
Centrum primární prevence	(Slezská diakonie, stř. ELPIS)	596 323 032
Centrum drogové pomoci		596 316 808
Poradna AIDS a drogy		596 314 444
Poradna pro oběti trestných činů	(Slezská diakonie, stř. ELPIS)	596 323 032

8. Způsob hodnocení efektivity

Školní preventivní strategie bude hodnocena jednou ročně, hodnocení bude vycházet z evidence a srovnání výskytu rizikových poruch chování, zpětnou vazbou a dotazníkovým šetřením. Hodnocení provede školní preventivní tým s vedením školy.